

VASPITANJE DETETA SA GLEDIŠTA DUHOVNE NAUKE (IZVODI)

Ova knjižica je nastala na osnovu jednog, na raznim mestima održanog predavanja, koje je Rudolf Štajner preradio za štampu.

Današnji čovek se bavi mnogim stvarima, koje je nasledio od svojih predaka. Otuda iskrsavaju mnogobrojna pitanja i zahtevi današnjeg vremena. Kakvih sve pitanja nema, koja danas proviru svetom: socijalno, feminizam, pitanje o školama i vaspitanju, pitanje iz oblasti prava, pitanje o poboljšanju zdravlja i tako dalje. Na razne načine se nastoji odgovoriti na ova pitanja. Veliki je broj ljudi, koji daju savete za rešavanje nekog pitanja, ili koji žele da potpomognu, makar i delimično rešavanje tih pitanja. Sve moguće nijanse ljudske misli dolaze do izražaja: radikalizam traži revolucionaran put; čuje se glas umerenjaka, koji iz poštovanja onoga, što već postoji, žele da se novo stvara iz nasleđenoga laganom evolucijom; a postoji i konzervativizam, koji pada u vatreni gnev, čim se samo takne u stare ustanove i tradicije. Sem ovih glavnih misli i pogleda javljaju se i mnoge druge vrste.

Ko je u stanju da dublje posmatra život, neće moći da se otme osećanju: naše doba ima premalo sredstava i načina da zadovolji zahteve, koji se stavljaju ljudima u dužnost. Mnogi bi hteli da reformišu život, a ne poznaju njegove osnove. Ko želi da daje savete (a to će se u budućnosti sve više tražiti), neće se smeti zadovoljiti površnim poznavanjem života, već će morati da istražuje život u njegovim dubinama.

Život je kao biljka koja ne sadrži samo ono što oko vidi, već koja u svojim dubinama skriva i svoje buduće oblike. Ko vidi pred sobom biljku, tek razlistanu, zna vrlo dobro da će uskoro na tom stablu da se rascvetaju cvetovi i rode plodovi. Dakle, ova biljka već sada sadrži u svojim skrivenim dubinama i cvetove i plodove. Može li neko da kaže kako će ovi organi da izgledaju, ako ispituje na biljci samo ono što danas njegovo oko vidi? To može samo onaj, ko se upoznao sa bićem biljke.

I čovekov život sadrži osnove za svoju budućnost. A da bi se nešto moglo reći o toj budućnosti treba se udubiti, treba uroniti u tajnu čovekove prirode.

Naše današnje društvo nema za to prave sklonosti. Zadovoljava se samo sa onim što je na površini, i veruje da će doći u nesigurno ako pokuša da zaviri u ono što se otima spoljašnjem posmatranju. Kod biljke je to svakako mnogo jednostavnije. Čovek zna da je biljka mnogo puta donosila svoje plodove. A čovekov život je samo jedanput tu, a cvetova, koje će on doneti u budućnosti, još nije bilo. Pa ipak su oni u svojoj osnovi u čoveku, kao što su cvetovi u lisnatoj biljci.

Postoji mogućnost da se i o toj budućnosti nešto kaže, ako se ispod površine čovekove prirode prodre do njenog bića. Razne reformističke ideje današnjeg vremena tek onda mogu uroditi zdravim plodom, ako niknu iz dubokog istraživanja čovekovog života. Po celoj njenoj prirodi, zadatak duhovne nauke je da da praktično shvatanje sveta, koje obuhvata suštinu ljudskog života. Danas se mnogo toga naziva imenom duhovne nauke, ali ne opravdano. Radi se baš o suštini duhovne nauke i o tome što ona po svome biću može da bude. Ona ne sme da bude neka maglovita teorija da bi zadovoljila samo pohlepnu radoznalost za saznanjem, a ni sredstvo pojedinim ljudima, koji samo za sebe traže viši stepen razvoja. Duhovna nauka mora da bude saradnik najvažnijim zadacima današnjeg čovečanstva, u njegovom pravilnom razvoju i za njegovu sreću.

Primajući ovaj zadatak, duhovna nauka je svesna da će doživeti raznovrsne napade i mnoga sumnjičenja. Radikali i umerenjaci, konzervativci i svi drugi na svim područjima života, moraće da

iznesu svoje sumnje. Ali ona neće moći da dâ pravo nijednoj partiji, jer su njena shvatanja daleko od svake partijske propagande.

Ova shvatanja imaju svoj koren jedino u čistom saznanju života. Ko upozna život, moći će da postavi rešavanje zadatka iz samog života. Neće postavljati nikakve proizvoljne programe, jer zna da ni u budućnosti neće vladati drugi životni zakoni već oni, koji postoje i u sadašnjosti. Prema tome, duhovno istraživanje će poklanjati pažnju samo onome što postoji. I ma koliko to bilo još nesavršeno, duhovno istraživanje će naći u tome što postoji, klice budućnosti.

Duhovna nauka zna da je u svakom postojanju prisutan rast i razvoj. Ona već u sadašnjem klijanju vidi sve naredne metamorfoze. Ona *ne pronalazi* nikakve programe, već ih čita iz onoga, što je pred njom. A ono što na taj način čita, to je već u izvesnom smislu program, jer već u sebi nosi klice razvoja.

Baš zato će i morati duhovno-naučno pronicanje u čovekovo biće da na najplodniji i najpraktičniji način reši najvažnija životna pitanja današnjeg vremena.

Ovde ćemo to pokazati na pitanju vaspitanja. Nisu nam potrebni nikakvi programi, već je potrebno da upoznamo prirodu deteta. U samom njegovom biću ukazaće se i samo po sebi, kako treba vaspitavati. Ko želi da upozna biće deteta u razvoju, mora poći od posmatranja onoga, što je u čovekovoj prirodi *skriveno*.